

ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIUS

SPRENDIMAS

DĖL PUBLIKACIJOJE „KAS PADĖS TAŠKĄ KULTŪROS CENTRO DIREKTORĖS FINANSINIŲ AFERŲ BYLOJE?“ („ANYKŠTA“, 2005-07-09, Nr. 78/7477) PASKELBTOS INFORMACIJOS

2006 m. lapkričio 30 d. Nr. SPR-13
Vilnius

Žurnalistų etikos inspektorius, išnagrinėjęs pareiškėjos Dianos Petrokaitės skundą dėl publikacijoje „Kas padės tašką Kultūros centro direktorės finansinių aferų byloje?“ („Anykšta“, 2005-07-09, Nr. 78/7477) paskelbtos informacijos,

n u s t a t ė:

Publikacijoje „Kas padės tašką Kultūros centro direktorės finansinių aferų byloje?“ („Anykšta“, 2005-07-09, Nr. 78/7477) paskelbtuose teiginiuose „O kai Kultūros centro direktorė, sukčiaudama nebe pirmus metus, apvaginėja Savivaldybės biudžetą dešimtimis tūkstančių litų, tai visi, matantys nepagrįstą lėšų „nusiurbimą“, kažkodėl tyli arba žioptuoja iš nuostabos ir laukia, kol ši godi siurbėlė, besidangstanti miesto kultūros renginių skraiste, išpampusi pati savaimė susprogs“ ir „<...> užkertančių kelią „a la petrokaičių“ gudrybėms bei savivalėms, grobstant miesto lėšas <...>“ yra skelbiama žinia, jog pareiškėja sukčiavo, apvaginėjo savivaldybės biudžetą, grobstė miesto lėšas. Tai yra akivaizdžiai pareiškėją žeminančios žinios, kadangi jose yra teigiama apie jos neva įvykdytą nusikalstamą veiką. Šių akivaizdžiai pareiškėjos garbę ir orumą žeminančio pobūdžio žinių viešu paskelbimu ji yra diskredituojama visuomenės akyse, apie ją formuojama neigiama viešoji nuomonė.

Asmeniui priskiriami tokie konkretūs veiksmai kaip sukčiavimas, vogimas, lėšų grobstymas, kurie baudžiamųjų įstatymų kvalifikuojami kaip nusikaltimas ir jų yra uždrausti, reiškia naujos informacijos pateikimą, ir tai yra žinia. Ar asmuo sukčiavo, vogė, grobstė lėšas yra konstatuojamojo, o ne vertinamojo pobūdžio duomenys, todėl gali būti patikrinti tiesos požiūriu ir vertinami kaip faktai, t.y. žinia. Kai asmuo, pareiškdamas nuomonę apie įvykius, reiškinius ar poelgius, paskelbia naujas žinias, ar nuomonę pateikia taip, kad tai sudaro naują informaciją apie asmenį, tai pažeista asmens garbė ir orumas turi būti ginamas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato 1998 m. gegužės 15 d. nutarimo Nr. 1 7 punktas). Publikacijoje kalbama apie konkrečius pareiškėjos veiksmus (sukčiavimą, vogimą, grobimą), kurių atitikimas tikrovei gali būti patikrintas, todėl šiems teiginiams nuomonės kriterijus negali būti taikomas.

Paskelbiant minėtą žinią, buvo padaryta faktų perteikimo klaida, peržengtos asmens kritikos ribos ir pažeistas nekaltumo prezumpcijos principas, kadangi joks teismas apkaltinamojo nuosprendžio pareiškėjos atžvilgiu nėra priėmęs.

Teiginio dalyje „<...> ši godi siurbėlė, besidangstanti miesto kultūros renginių skraiste, išpampusi pati savaimė susprogs“ yra reiškiamą neetišką publikacijos autoriaus nuomonę pareiškėjos atžvilgiu. Itin negatyvus pareiškėjos asmenybės apibūdinimas šiuo atveju peržengia asmens kritikos ribas. Netgi viešojo asmens kriterijaus taikymas nepateisina etiką pažeidžiančių nuomonių reiškimo ir gali būti laikomas piktnaudžiavimu teise reikšti nuomonę.

Žurnalistų etikos inspektorius, vadovaudamasis Visuomenės informavimo įstatymo (publikacijos paskelbimo metu galiojusios 2000-08-29 redakcijos, Žin., 2000, Nr. 75-2272) 51 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 2 dalies 1 ir 2 punktais, 3 dalimi,

n u s p r e n d ė:

1. Įspėti visuomenės informavimo priemonės – laikraščio „Anykšta“ redaktorę Gražiną Šmigelskienę dėl paskelbiant publikaciją „Kas padės tašką Kultūros centro direktorės finansinių aferų byloje?“ („Anykšta“, 2005-07-09, Nr. 78/7477) pažeistų Visuomenės informavimo įstatymo (publikacijos paskelbimo metu galiojusios 2000-08-29 redakcijos) 3 straipsnio 2 ir 3 dalių, 17 straipsnio 1

dalis, 20 straipsnio 2 ir 3 dalies, 42 straipsnio 2 dalies 1 ir 4 punktų bei Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 3, 5, 6, 22 straipsnio 2 dalies, 37, 38 straipsnių reikalavimų.

2. Pareikalauti, kad viešosios informacijos rengėjas nustatyta tvarka paneigtų paskelbtą tikrovės neatitinkančią informaciją, žeminančią pareiškėjos garbę ir orumą arba sudarytų galimybę pareiškėjai pačiai atsakyti ir paneigti tokią informaciją.

3. Išsiųsti sprendimo nuorašą laikraščio „Anykšta“ redaktorei ir pareiškėjai. Apie priimtą sprendimą informuoti kitas visuomenės informavimo priemones, viešosios informacijos rengėjų bei platintojų veiklos reglamentavimo ir savitvarkos institucijas, Lietuvos žurnalistų sąjungą, Lietuvos žurnalistų draugiją.

4. Viešai paskelbti sprendimą „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“, Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos interneto tinklalapyje.

Inspektorius
Gudaitis

Romas